

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قانون مجازات اسلامی تحریری
مصوب ۱۳۹۲/۲/۱

.....

تدوین:

گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

انتشارات چتر دانش

۱۳۹۶

عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: قانون مجازات اسلامی تحریری مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ / تدوین گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش.
مشخصات نشر	: تهران: چتر دانش، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۶۴۰ ص؛ ۱۷×۱۱ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۱۳۱-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: حقوق جزا -- ایران
موضوع	: Criminal law -- Iran
شناسه افزوده	: موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ KMH۳۷۹۴
رده بندی دیویی	: ۳۴۵/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۶۸۵۵۳۴

نام کتاب	: قانون مجازات اسلامی تحریری مصوب ۱۳۹۲/۲/۱
ناشر	: چتر دانش
تدوین	: گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش
نوبت و سال چاپ	: اول - ۱۳۹۶
شمارگان	: ۲۰۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۱۳۱-۸
قیمت	: ۱۵۰۰۰ تومان

خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خ فخررازی، نبش کوچه انوری، پ ۲۷
تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۸۹۰۵۹
پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com
کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرترف‌دارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصفه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

۱۲	قانون مجازات اسلامی.....
۱۲	کتاب اول: کلیات.....
۱۲	بخش اول: مواد عمومی.....
۱۲	فصل اول: تعاریف.....
۱۴	فصل دوم: قلمرو اجرای قوانین جزایی در مکان.....
۲۲	فصل سوم: قلمرو اجرای قوانین جزایی در زمان.....
۲۵	فصل چهارم: قانونی بودن جرایم، مجازات‌ها و دادرسی کیفری.....
۲۶	بخش دوم: مجازات‌ها.....
۲۶	فصل اول: مجازات‌های اصلی.....
۳۶	فصل دوم: مجازات‌های تکمیلی و تبعی.....
۴۳	فصل سوم: نحوه تعیین و اعمال مجازات‌ها.....
۴۹	فصل چهارم: تخفیف مجازات و معافیت از آن.....
۵۲	فصل پنجم: تعویق صدور حکم.....
۵۸	فصل ششم: تعلیق اجرای مجازات.....
۶۴	فصل هفتم: نظام نیمه آزادی.....
۶۵	فصل هشتم: نظام آزادی مشروط.....
۶۹	فصل نهم: مجازات‌های جایگزین حبس.....
	فصل دهم: مجازات‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان.....
۸۳	فصل یازدهم: سقوط مجازات.....
۹۰	مبحث اول: عفو.....
۹۰	مبحث دوم: نسخ قانون.....
۹۲	مبحث سوم: گذشت شاکی.....

مبحث چهارم: مرور زمان.....	۹۸
مبحث پنجم: توبه مجرم.....	۱۰۴
مبحث ششم: اعمال قاعده درأ.....	۱۰۸
بخش سوم: جرایم.....	۱۰۹
فصل اول: شروع به جرم.....	۱۰۹
فصل دوم: شرکت در جرم.....	۱۱۱
فصل سوم: معاونت در جرم.....	۱۱۲
فصل چهارم: سردستگی گروه مجرمانه سازمان یافته.....	۱۱۵
فصل پنجم: تعدد جرم.....	۱۱۷
فصل ششم: تکرار جرم.....	۱۲۱
بخش چهارم: شرایط و موانع مسؤولیت کیفری.....	۱۲۴
فصل اول: شرایط مسؤولیت کیفری.....	۱۲۴
فصل دوم: موانع مسؤولیت کیفری.....	۱۲۷
بخش پنجم: ادله اثبات در امور کیفری.....	۱۳۸
فصل اول: مواد عمومی.....	۱۳۸
فصل دوم: اقرار.....	۱۴۰
فصل سوم: شهادت.....	۱۴۵
فصل چهارم: سوگند.....	۱۵۹
فصل پنجم: علم قاضی.....	۱۶۴
بخش ششم: مسائل متفرقه.....	۱۶۶
کتاب دوم: حدود.....	۱۷۰
بخش اول: مواد عمومی.....	۱۷۰
بخش دوم: جرایم موجب حد.....	۱۷۲

فصل اول: زنا.....	۱۷۲
فصل دوم: لواط، تفخیز و مساحقه.....	۱۷۹
فصل سوم: قوادی.....	۱۸۳
فصل چهارم: قذف.....	۱۸۵
فصل پنجم: سبّ نبی.....	۱۹۴
فصل ششم: مصرف مسکر.....	۱۹۵
فصل هفتم: سرقت.....	۱۹۷
فصل هشتم: محاربه.....	۲۰۴
فصل نهم: بغی و افساد فی الارض.....	۲۰۸
کتاب سوم: قصاص.....	۲۱۱
بخش اول: مواد عمومی.....	۲۱۱
فصل اول: اقسام و تعاریف جنایات.....	۲۱۱
فصل دوم: تداخل جنایات.....	۲۱۶
فصل سوم: شرایط عمومی قصاص.....	۲۲۰
فصل چهارم: راه‌های اثبات جنایت.....	۲۲۸
فصل پنجم: صاحب حق قصاص.....	۲۴۶
فصل ششم: شرکت در جنایت.....	۲۵۷
فصل هفتم: اکراه در جنایت.....	۲۶۱
بخش دوم: قصاص نفس.....	۲۶۴
بخش سوم: قصاص عضو.....	۲۶۷
فصل اول: موجب قصاص عضو.....	۲۶۷
فصل دوم: شرایط قصاص عضو.....	۲۷۱
بخش چهارم: اجرای قصاص.....	۲۸۳

۲۸۳	فصل اول: مواد عمومی
۲۹۴	فصل دوم: اجرای قصاص نفس
۲۹۶	فصل سوم: اجرای قصاص عضو
۳۰۲	کتاب چهارم: دیات
۳۰۲	بخش اول: مواد عمومی
۳۰۲	فصل اول: تعریف دیه و موارد آن
۳۰۴	فصل دوم: ضمان دیه
۳۰۵	فصل سوم: راه‌های اثبات دیه
۳۰۹	فصل چهارم: مسؤول پرداخت دیه
۳۲۳	فصل پنجم: مهلت پرداخت دیه
۳۲۵	فصل ششم: موجبات ضمان
۳۵۲	فصل هفتم: تداخل و تعدد دیات
۳۵۸	بخش دوم: مقادیر دیه
۳۵۸	فصل اول: دیه نفس
۳۶۳	فصل دوم: قواعد عمومی دیه اعضاء
۳۷۲	فصل سوم: دیه مقدر اعضاء
۳۷۲	مبحث اول: دیه مو
۳۷۷	مبحث دوم: دیه چشم
۳۸۰	مبحث سوم: دیه بینی
۳۸۴	مبحث چهارم: دیه لاله گوش
۳۸۷	مبحث پنجم: دیه لب
۳۸۹	مبحث ششم: دیه زبان
۳۹۲	مبحث هفتم: دیه دندان

۳۹۸.....	مبحث هشتم: دیه گردن.....
۳۹۹.....	مبحث نهم: دیه فک.....
۴۰۲.....	مبحث دهم: دیه دست و پا.....
۴۰۸.....	مبحث یازدهم: دیه ستون فقرات، نخاع و نشیمنگاه.....
۴۱۱.....	مبحث دوازدهم: دیه دنده و ترقوه.....
۴۱۴.....	مبحث سیزدهم: دیه ازاله بکارت و افضاء.....
۴۱۶.....	مبحث چهاردهم: دیه اندام تناسلی و بیضه.....
۴۲۰.....	مبحث پانزدهم: دیه پستان.....
۴۲۱.....	فصل چهارم: قواعد عمومی دیه منافع.....
۴۲۳.....	فصل پنجم: دیه مقرر منافع.....
۴۲۳.....	مبحث اول: دیه عقل.....
۴۲۶.....	مبحث دوم: دیه شنوایی.....
۴۲۹.....	مبحث سوم: دیه بینایی.....
۴۳۱.....	مبحث چهارم: دیه بویایی.....
۴۳۲.....	مبحث پنجم: دیه چشایی.....
۴۳۴.....	مبحث ششم: دیه صوت و گویایی.....
۴۳۷.....	مبحث هفتم: دیه سایر منافع.....
۴۳۹.....	فصل ششم: دیه جراحات.....
۴۴۵.....	فصل هفتم: دیه جنین.....
۴۴۸.....	فصل هشتم: دیه جنایت بر میت.....
	کتاب پنجم: تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده از
	قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ (شماره مواد این
	بخش مطابق با قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵

۴۵۲	..... (می باشد)
۴۵۲	فصل اول: جرایم ضد امنیت داخلی و خارجی کشور
۴۶۱	فصل دوم: اهانت به مقدسات مذهبی و سوء قصد به مقامات داخلی
۴۶۲	فصل سوم: سوء قصد به مقامات سیاسی خارجی
۴۶۴	فصل چهارم: تهیه و ترویج سکه قلب
۴۶۷	فصل پنجم: جعل و تزویر
۴۸۰	فصل ششم: محو یا شکستن مهر و پلمپ و سرقت نوشته‌ها از اماکن دولتی
۴۸۳	فصل هفتم: فرار محبوسین قانونی و اخفای مقصرین
۴۸۹	فصل هشتم: غصب عناوین و مشاغل
۴۹۱	فصل نهم: تخریب اموال تاریخی، فرهنگی
۵۰۰	فصل دهم: تقصیرات مقامات و مأمورین دولتی
۵۱۱	فصل یازدهم: ارتشا و ربا و کلاهبرداری
۵۱۸	فصل دوازدهم: امتناع از انجام وظایف قانونی
۵۱۸	فصل سیزدهم: تعدیات مأمورین دولتی نسبت به دولت
۵۲۵	فصل چهاردهم: تمرد نسبت به مأمورین دولت
۵۲۶	فصل پانزدهم: هتک حرمت اشخاص
۵۲۸	فصل شانزدهم: اجتماع و تبانی برای ارتکاب جرایم
۵۲۹	فصل هفدهم: جرایم علیه اشخاص و اطفال
۵۴۲	فصل هجدهم: جرایم ضد عفت و اخلاق عمومی
۵۴۶	فصل نوزدهم: جرایم بر ضد حقوق و تکالیف خانوادگی
۵۵۱	فصل بیستم: قسم و شهادت دروغ و افشای سر
۵۵۳	فصل بیست و یکم: سرقت و ربودن مال غیر

فصل بیست و دوم: تهدید و اکراه	۵۶۳
فصل بیست و سوم: ورشکستگی	۵۶۵
فصل بیست و چهارم: خیانت در امانت	۵۶۶
فصل بیست و پنجم: احراق و تخریب و اتلاف اموال و حیوانات	۵۶۷
فصل بیست و ششم: هتک حرمت منازل و املاک غیر	۵۷۷
فصل بیست و هفتم: افترا و توهین و هتک حرمت	۵۸۳
فصل بیست و هشتم: تجاهر به استعمال مشروبات الکلی و قماربازی و ولگردی	۵۸۶
فصل بیست و نهم: جرایم ناشی از تخلفات رانندگی	۵۹۳
[فصل سی ام]: قانون جرایم رایانه‌ای	۶۰۳
بخش یکم: جرایم و مجازات‌ها	۶۰۳
فصل یکم: جرایم علیه محرمانگی داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی	۶۰۳
مبحث یکم: دسترسی غیرمجاز	۶۰۳
مبحث دوم: شنود غیرمجاز	۶۰۳
مبحث سوم: جاسوسی رایانه‌ای	۶۰۴
فصل دوم: جرایم علیه صحت و تمامیت داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی	۶۰۷
مبحث یکم: جعل رایانه‌ای	۶۰۷
مبحث دوم: تخریب و اخلال در داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی	۶۰۸
فصل سوم: سرقت و کلاهبرداری مرتبط با رایانه	۶۱۰
فصل چهارم: جرایم علیه عفت و اخلاق عمومی	۶۱۲

۶۱۴	فصل پنجم: هتک حیثیت و نشر اکاذیب.....
۶۱۶	فصل ششم: مسؤولیت کیفری اشخاص.....
۶۲۲	فصل هفتم: سایر جرایم.....
۶۲۳	فصل هشتم: تشدید مجازات‌ها.....
۶۲۵	بخش دوم: آیین دادرسی.....
۶۲۵	فصل یکم: صلاحیت.....
۶۲۸	فصل دوم: جمع‌آوری ادله الکترونیکی.....
۶۲۸	مبحث اول: نگهداری داده‌ها.....
۶۲۹	مبحث دوم: حفظ فوری داده‌های رایانه‌ای ذخیره شده.....
۶۳۰	مبحث سوم: ارائه داده‌ها.....
	مبحث چهارم: تفتیش و توقیف داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و
۶۳۱	مخابراتی.....
۶۳۶	مبحث پنجم: شنود محتوای ارتباطات رایانه‌ای.....
۶۳۷	فصل سوم: استناد پذیری ادله الکترونیکی.....
۶۳۸	بخش سوم: سایر مقررات.....

قانون مجازات اسلامی

کتاب اول: کلیات

بخش اول: مواد عمومی

فصل اول: تعاریف

ماده ۱

قانون مجازات اسلامی مشتمل بر جرایم و مجازات‌های حدود، قصاص، دیات و تعزیرات، اقدامات تأمینی و تربیتی، شرایط و موانع مسؤولیت کیفری و قواعد حاکم بر آنها است.

مواد مرتبط: ماده ۱ ق.م.ا سابق، مواد ۱۴ الی ۲۶، ۸۸ الی ۹۵ و ۱۴۰ الی

۲۱۳ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: حدود: مجازات‌هایی است که مقدار و کیفیت اجرای آن در شرع مشخص گردید و به نوعی توسط قانون‌گذار در قانون مجازات مورد تصریح قرار گرفته است این نوع مجازات بدنی بوده و حداقل و حداکثر ندارد. / قصاص: مجازاتی می‌باشد که به حکم قانون و به‌وسیله مجنی‌علیه (کسی که مورد جنایت قرار گرفته) یا سرپرستان قانونی او یا همان صاحبان حق علیه مجرم به کار می‌رود و این مجازات دقیقاً مشابه جرمی است که مجرم انجام داده است بنابراین جرم و مجازات به یک صورت و میزان بوده و کاملاً منطبق می‌باشد. / دیات: مالی است که از مجرم یعنی کسی که مرتکب جرم شده گرفته و آن را به شخصی که از جرم زیان دیده است می‌پردازیم بنابراین دیه نوعی مجازات مالی است و در مواردی اجرا می‌شود که اجرای قصاص امکان‌پذیر نبوده یا صاحب حق قصاص با اختیار

خودش راضی می‌شود تا وجه نقد بگیرد. / تعزیرات: تعزیر مجازاتی است که در قانون حداقل و حداکثر آن کمتر از میزان حد شرعی بوده و حداقل آن به اختیار قاضی تعیین می‌شود و کیفیت و نحوه‌ی تعیین و اجرای این مجازات توسط قانون‌گذار مشخص می‌شود. / اقدامات تأمینی و تربیتی: روش‌ها و شیوه‌هایی است که دادگاه برای پیشگیری از تکرار جرم درباره‌ی مجرم‌هایی که دارای حالت خطرناک می‌باشند مورد استفاده قرار می‌دهد، که هدف این نوع از مجازات‌ها به نوعی تأمین امنیت و آسایش بیشتری جامعه و مردم بوده و در راستای بازپروری مجرمان صورت می‌پذیرد.

ماده ۲ هر رفتاری اعم از فعل یا ترک فعل که در قانون برای آن

مجازات تعیین شده است جرم محسوب می‌شود.

مواد مرتبط: ماده ۲ ق.م.ا سابق، اصول ۳۶، ۳۷ و ۱۶۷ ق.ا، ماده ۲۱۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، مواد ۱۰ الی ۱۳ و ماده ۲۲۰ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲، مواد ۱۸ و ۴۲ آ.د.د.و.ر مصوب ۱۳۸۴ و ماده ۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

رأی وحدت رویه مرتبط: رأی شماره ۶۱۶ مورخ ۱۳۷۶/۳/۶

واژگان دشوار: فعل: عمل ارادی مثبت می‌باشد. / ترک فعل: به معنای رها کردن و انجام ندادن عملی به صورت ارادی که مطابق قانون یا توافق

قراردادی حتما می‌بایست مورد انجام قرار گیرد. / مجازات: رنج و سختی که توسط قانون‌گذار بر انجام دهنده‌ی جرم تحمیل می‌گردد. / جرم: رفتاری را که قانون‌گذار آن را به موجب تعیین مجازات ممنوع اعلام کرده باشد. انجام غیرقانونی رفتاری که مجازات همراه می‌گردد.

فصل دوم: قلمرو اجرای قوانین جزایی در مکان

ماده ۳

قوانین جزایی ایران درباره کلیه اشخاصی که در قلمرو حاکمیت زمینی، دریایی و هوایی جمهوری اسلامی ایران مرتکب جرم شوند اعمال می‌شود مگر آن که به موجب قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

مواد مرتبط: ماده ۳ ق.م.ا. سابق، مواد ۴ الی ۹ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲، ماده ۵ ق.م.ا. مواد ۳ و ۱۰ قانون مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و دریای عمان مصوب ۱۳۷۲، ماده ۸ قانون نظارت دولت بر دریاها مصوب ۱۳۱۳، ماده ۳۱ قانون هواپیمایی کشوری مصوب ۱۳۲۸ و ماده ۶۶۴ ق.آ.د.ک.ج.ن.م.د.ا. مصوب ۱۳۹۳ (ق.آ.د.ک. مصوب ۱۳۹۳)

واژگان دشوار: قلمرو: محدوده و حوزه عمل و نفوذ/ حاکمیت: در لغت